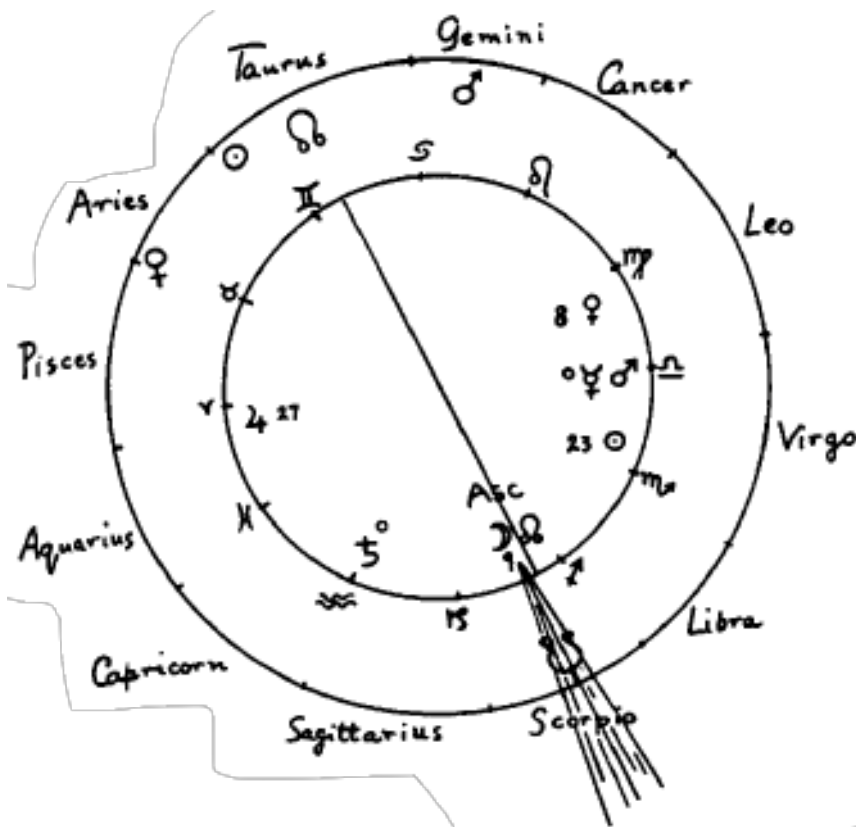

De Moderne Mystiek en Wetenschapsreview

Artikel van Willi Sucher, januari 1938

DE POORT VAN DE MAAN-2 (vervolg)

De constellatie van de kosmische filosofie van een persoon is niet altijd zo eenvoudig of weinig complex als uit ons eerste voorbeeld, dat van Richard Wagner, zou kunnen blijken. Vaak kan een menselijke ziel, door een eenzijdig karakter, de filosofische constellatie, die er toch bij hoort, niet helemaal beheersen. Het wordt dan moeilijker voor ons om deze kosmische horoscoop te lezen. Als voorbeeld kunnen we Nietzsche nemen.

Friedrich Nietzsche is geboren op 15 oktober 1844 om tien uur 's ochtends. Het sterrenbeeld op het moment van zijn geboorte is in de binnenste cirkel aangegeven. De Maan staat op 9° in het teken Boogschutter. De maanknoop is erg dichtbij, en inderdaad, kort voor zijn geboorte ging de Maan langs deze plaats. De filosofische horoscoop, zoals we die voor Richard Wagner hebben laten zien, is wellicht op dit moment kort voor de geboorte gerealiseerd. Maar in het sterrenbeeld op dit moment vinden we praktisch niets dat in harmonie is met Nietzsche's dispositie. Dan moeten we in een breder tijdsbestek aan weerszijden van de geboorte opnieuw kijken naar de aangename verhoudingen in de kosmos. We vinden in mei 1835 dat de afdalende node op de plaats in de dierenriem stond waar de maan bij de geboorte was, en dit geeft ons een andere mogelijkheid.

In het geval van Nietzsche is het niet erg gemakkelijk om uit te maken wat de dominante noot van zijn filosofie was. Hij onderging aanzienlijke veranderingen tijdens de verschillende fasen van zijn levenswerk. We hebben een gevoelig oor nodig om te begrijpen hoe de verschillende tendensen van Nietzsche's geest konden veranderen, de ene in de andere. Nu spreekt Rudolf Steiner over deze zaak en wat hij aangaf is gebaseerd op geestelijk onderzoek en op zijn zeer goede kennis van Nietzsche's werk, zal een hulp zijn bij het ontrafelen van de kosmische aspecten.

Van ongeveer 1868 tot 1875 stond Nietzsche in nauw contact met Richard Wagner. Met enthousiasme ging hij op zoek naar de kennismaking met de grote componist en er ontstond een vriendschappelijke basis. Uit de hechte onderlinge sympathie ontstonden werken als *De geboorte van tragedie uit de geest van de muziek* en *Richard Wagner in Bayreuth*. We kunnen Nietzsche's filosofie in deze periode omschrijven als een tendens van mystiek; bovendien worden creatieve ideeën in deze mystiek voorgesteld als de stuwende kracht van de wereldevolutie. Het is een mystiek idealisme dat niet verschilt van dat van Wagner zelf, beschreven in onze laatste aflevering.

De tijd kwam echter dat Nietzsche's band met Wagner werd ontbonden en verbroken. Al snel bracht Nietzsches ontwikkeling hem van dit soort filosofie naar een heel andere tendens en kijk op de zaak. We komen bij de periode van zijn leven waarin hij onder meer *Die fröhliche Wissenschaft* (De vrolijke wetenschap en *Menselijk, al te menselijk*) schreef. Nietzsche "koelde af" en keerde zich af van het mystieke wereldbeeld van zijn vorige fase. Hij werd meer een wetenschapper, met de bedoeling om de logische, onverbiddelijke wetten te herkennen die over de hele wereld gelden en om alles wat door uitwendig empirisch onderzoek en ervaring gekend kan worden, te realiseren.

Opnieuw - rond het jaar 1881 of 1882 - kwam er in Nietzsche's visie een diepe transformatie tot stand. Hij bedacht nu zijn beroemdste werk, *Also sprach Zarathustra*. In prachtige poëtische taal beschrijft hij de wereld die hij nu ervaart, allemaal aangewakkerd door de wil tot een hogere, ethisch meer volmaakte mensheid. In het wereldbeeld dat hij nu ontvouwt, is de superman Zarathustra inderdaad het doel van de evolutie, en de weg daarheen is een ontzagwekkende strijd, volledig gevoeld als een zaak van wilskracht tussen universele machten waarvan het aangezicht oplicht in de steeds veranderende scènes van de geschiedenis. Maar hoe mooi de woorden ook zijn en vol poëzie de beelden van zijn fantasie, men heeft het gevoel dat dit universum van de wil met zijn titanische krachten zonder echte spirituele achtergrond is. Voor zover de spirituele wereld voor hem onbestaand is, want hij kan er geen toegang toe vinden in de tijd waarin hij leeft, laat hij de werkelijke betekenis van het kosmische proces niet zien. Zijn oproep en uitdaging, die zo inspirerend is voor de jeugd, weerklinkt en sterft weg in het onvruchtbare vooruitzicht van een eeuwigdurende, materialistische "herhaling van hetzelfde".

Toen kwam de vreselijke tragedie van Nietzsche's einde. In 1888 werd hij ziek en kreeg hij een complete inzinking. Zijn ziel en geest scheidden zich af van het lichaam, dat lange tijd zonder bewustzijn van de omringende wereld bleef vegeteren.

We hebben dus drie verschillende perioden van filosofische ontwikkeling in Nietzsche's leven:

1. Een periode van idealisme in de wereldbeschouwing van de mystiek - in nauwe relatie tot Richard Wagner.
2. Daarna een periode van empirisme, in rationalisme.
3. Tenslotte voluntarisme, op een achtergrond van in de wereldbeschouwing van het dynamisme.

We zouden deze feiten nu moeten relateren aan de kosmische gegevens. In de sterrenhemel in mei 1835, toen de dalende maanknoop op de plaats stond waar de maan bij de geboorte kwam, vinden we, in feite:

1. Venus staat in de Ram: mysticisme in Idealisme.
2. De zon die de Stier in gaat: empirisme in rationalisme .
(Tenslotte, de nogal vreemde en onverwachte constellatie)
3. Mars in de Tweelingen: voluntarisme in mathematische.

(Zie de figuur hierboven en de algemene aanwijzingen in ons eerdere artikel over De Poort van de Maan).

Deze derde constellatie lijkt niet te passen, maar als we diep genoeg kijken zullen we een zeer opmerkelijk verband vinden. Ook hier helpt Rudolf Steiner ons. Nietzsche had echt een filosofie moeten ontwikkelen die overeenkomt met het voluntarisme in de mathematische - het zou prachtig zijn geweest. Stel je het wereldaspect van *Also sprach Zarathustra* voor, vertaald in een mathematisch wereldbeeld, een universum dat met wilskracht en toch met mathematische schoonheid en precisie wordt gevoed! Nietzsche, zoals te herkennen is aan zijn hele karakter, had niet de aanleg voor wiskunde. Zijn ontwikkeling moest nog steeds via het empirisme (zon) naar het voluntarisme (Mars) gaan, en omdat innerlijk falen verhinderde dat hij een mathematische filosofie ontwikkelde en in plaats van de zon in Stier (empirisme in rationalisme) door te gaan naar Mars in de Tweelingen (voluntarisme in mathematische), sprong hij over in de kosmische oppositie van zijn eerdere standpunt, naar de constellatie van Mars in Schorpioen (voluntarisme in dynamisme) in oppositie met de zon in Stier.

Nu is het zo dat Mars in november 1835 de Schorpioen binnenkwam en tegelijkertijd, samen met de maansknoop, in de onmiddellijke nabijheid van de maanstand bij de geboorte kwam. Op deze manier werd het sterrenbeeld Mars in Schorpioen (voluntarisme in dynamisme) toch mogelijk gemaakt voor Nietzsche.

We worden dan geconfronteerd met dit opmerkelijke feit: de zuiver spirituele onderzoeken van de ziener worden bevestigd in de uiterlijke werkelijkheden van de kosmos. In feite komt de stemming van het voluntarisme in dynamisme bijna overeen met de laatste periode in het filosofische leven van Nietzsche. Maar omdat hij geen toegang kon vinden tot een echte wereld van spirituele wezens, moest hij met deze wilfilosofie schipbreuk lijden. Dat was dus Nietzsches noodlot, te zien in het tragische einde van zijn leven.

De filosofische horoscoop is lang niet zo eenvoudig dat we hem abstract of automatisch uit een bepaald kosmisch fenomeen kunnen lezen. Vaak zijn het de moeilijkheden, nee, de discrepanties die het belangrijkste zijn bij het inschatten van iemands psychologische en geestelijke constitutie. We moeten leren om te kijken naar de werkelijke feiten van iemands ziel zoals die zich op aarde openbaart en vanuit de spanning tussen deze en de kosmische gegevens, alle worstelingen en conflicten van elke individualiteit begrijpen. Dat is de les die we kunnen leren van de genoemde dissonantie in de filosofische horoscoop van Nietzsche.

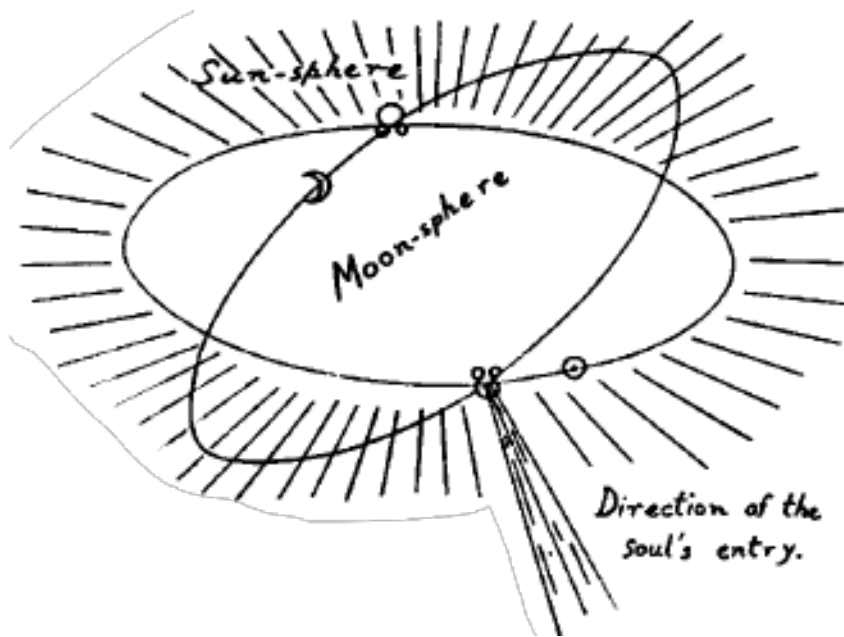
De vraag zou nu zijn, hoe kunnen we vanuit een meer spiritueel oogpunt doordringen in de mathematisch-astronomische gegevens van de filosofische constellatie, zodat het allemaal voor ons transparant wordt? Het astronomische fundament is het reeds genoemde feit, dat op het moment van deze constellatie in de hemel, het kan voor of na de geboorte zijn, dat een van de maansknopen zich op de plaats in de dierenriem bevindt die de maan bij de geboorte bezet of zal gaan bezetten. In feite vinden we hier een ander aspect gerealiseerd van de Hermetische Regel waarnaar in een van de eerdere artikelen werd verwezen. We baseerden de prenatale-astrogram op het gedeelte van deze oude regel dat verklaart: aan het begin van het prenatale constellatie is de maan bij de ascendant of bij de descendant van de daaropvolgende geboorte; bij de ascendant als de maan bij de geboorte wassend is en bij de descendant als hij afnemend is. Maar de Hermetische Regel gaat verder met het benoemen van een ander feit, en wel als volgt: de plaats van de maan in de dierenriem op het moment van de geboorte geeft de ascendant of descendant van het prenatale constellatie aan - de ascendant als de Maan bij de geboorte wassend is, de descendant als hij afneemt.

Het zal blijken dat dit laatste aspect van de Regel spreekt over de ascendant ofwel de descendant, niet over de geboorte zelf maar over de prenatale constellatie. Bij de beschrijving van de prenatale constellatie ging het in de eerste plaats om de ascendant of descendant bij de geboorte. Het is de plaats in de kosmos van waaruit de maan, aan het begin van het prenatale constellatie, zijn aanvang nam, en telkens weer terugkeerde in de ongeveer tien prenatale maancyclusen. Deze plaats wordt de richting van de ascendant of de descendant bij de geboorte - oost of west - afhankelijk van het moment. In deze richting, bepaald door de geografische plaats van geboorte, stond de maan op het essentiële moment van het prenatale epoch. Deze kosmische richting vertegenwoordigt het pad, de brug, die van de maansfeer naar de sfeer van de aarde leidt. We vinden dit feit bevestigd aangezien dit direct een beeld is van de vereniging van de etherische en de fysieke lichamen, zoals beschreven in vorige afleveringen. In de ascendant of de descendant van de geboorte hebben we een beeld van de integratie van de bovenzinnelijke leden van iemands wezen, voor zover het gaat om het etherische lichaam.

Op dezelfde manier kunnen we denken aan de ascendant of de descendant van de prenatale constellatie die in het tweede deel van de Hermetische Regel wordt genoemd. Het is een beeld van de intrede van de menselijke ziel uit een nog hogere sfeer dan de maansfeer; namelijk uit de zonnesfeer en de kosmische sferen daarbuiten. Dit aspect van de astrologie is gevuld met spirituele betekenis en dus veel reëler gemaakt.

De maansknoop moet op de een of andere manier in verband worden gebracht met de richting van de binnenkomst van de ziel vanuit de zonnesfeer. Dit geeft de nodige voorwaarden voor de constellatie van de kosmische filosofie. Bovendien moet deze relatie ook geestelijk helder en transparant worden.

De twee maansknopen zijn, mathematisch gezien, de snijpunten van de maan- en de zonnebaan die weer onder een bepaalde hoek ten opzichte van elkaar staan. Wat gebeurt er nu als deze snijpunten samenvallen met de kosmische weg van het binnenkomen van de ziel vanuit de zon en hogere sferen?

Een tekening kan ons hier helpen.

Wanneer de voorwaarden in de kosmos waarop de filosofische constellatie daadwerkelijk gerealiseerd wordt - wanneer in feite de snijpunten van de maan- en de zonnebaan samenvallen met het binnenkomen van de ziel vanuit de hogere sferen (in Nietzsche's geval de richting van Schorpioen) - dan hebben we als het ware een breed open deur. De kosmische ruimte binnen de baan van de maan kan worden beschreven als de maansfeer; de ruimte voorbij de zonnebaan als de zonnensfeer. Nu wordt de richting van de ziel vanuit de kosmos individueel bepaald, zoals aangegeven

door de maan bij de geboorte. Wanneer de maansfeer zijn contactpunten (de maansknopen) met de zon in deze richting brengt, staat er een poort open waardoor de menselijke ziel in kwestie in zijn eigen individuele richting van de ene naar de andere sfeer kan overgaan. Op dat moment wordt de constellatie in de hele hemel verwezenlijkt, waarvan het belang nu is aangegeven - de constellatie, de werkelijkheid van de eigen levensfilosofie of de dominante wereldbeschouwing.

Zoals het op deze manier voortkomt uit de werkelijk gegeven kosmische feiten en fenomenen, spreekt het diepe geheimen uit over de spirituele weg van de menselijke ziel voor de geboorte. De geestelijke waarneming laat zien hoe de menselijke ziel een lange en geleidelijk opgaande weg doorloopt naar een puur geestelijke vorm van zijn na de dood. Wij gaan op weg naar de goden en verenigen ons uiteindelijk volledig met hen. Na een bepaalde tijd wekt in de menselijke ziel de wil tot een nieuw aards bestaan. Langzaam nemen we afscheid van de hogere sferen zodat we uit de schoot van de goden komen met wiens hulp we gedurende lange tijd een nieuw aards lichaam, een nieuw weefsel van het lot op aarde hebben voorbereid. Langzaam vervaagt dit visioen van de geestelijke wezens en blijven er alleen de herinneringsbeelden over van alles wat we hebben meegemaakt, totdat op het moment van de geboorte op aarde het laatste overblijfsel van dit bewustzijn van het vroegere bestaan is uitgewist.

Deze manier van afdalen van de ziel - deze steeds groeiende hang naar het gewicht van de aarde - wordt onze werkelijkheid als we de filosofische constellatie of de filosofische horoscoop beschouwen. Om te beginnen is er de neiging om binnen te komen vanuit een bepaald kosmisch gebied - de richting van de binnenkomst van de ziel - de ascendant van de prenatale constellatie, in de woorden van de Hermetische Regel. Als we dan voor een individueel mens dit kosmische beeld op een werkelijk diepere manier opvatten en het als een spirituele oefening met ons meedragen, zal het waardevolle inzichten geven. Er is ook het andere aspect, namelijk dat op een bepaald moment de zon en de maan het meest intiem met elkaar verbonden zijn (via de maansknopen), precies in de individuele richting van de kosmische ingang van de ziel. Het beeld van de afdaling van een menselijke ziel vanuit de hogere sferen naar de aarde is daardoor des te levendiger geschilderd. Want in de zonnensfeer is het leven van een ziel nog steeds van dien aard, dat zij in machtige openbaringen de geestelijke werkelijkheid van de goden ervaart. Dan ervaart een ziel in de maanwereld een wereld waarin, bij wijze van spreken, alleen de weerspiegeling van de activiteit van de goden wordt onthuld. Het is de kosmische ether als het ware het kleed van de scheppende goden. De maansfeer heeft vooral te maken met het verzamelen en integreren van het etherische organisme, zoals beschreven in onze studie van de prenatale constellatie. In het van daaruit gevormde tijdorganisme of etherisch lichaam leeft een spirituele textuur, een geweven kleed, waarin de wil van de goden met betrekking tot het lot of de lotsbestemming van deze individuele mens, als het ware verborgen ligt.

Zo hebben we in de ontmoeting van de zonne- en de maansfeer een beeld van de vereniging van het etherische lichaam met de wezenlijke aard van de ziel. In het zielelichaam van de mens - de psychologie,

impulsen en passies, sympathieën en antipathieën - worstelen inderdaad met elkaar. Dat organisme van de ziel is het zogenaamde astrale lichaam en daarin leeft een verborgen herinnering aan wat de mens onder de goden heeft beleefd in de zonnesefer.

Dit is dan de conclusie waartoe we worden geleid: in de constellatie of horoscoop van de kosmische filosofie hebben we een beeld van de onderlinge relaties tussen het etherische en het astrale lichaam. Het brengt het karakter en de configuratie van de levensfilosofie van een mens tot uitdrukking, omdat het denken van de goden over deze mens in werkelijkheid gecondenseerd is tot een meer menselijk denken - dicht bij de aarde. De goden in het grote universum denkt bijvoorbeeld: "Laat er mystiek in idealisme zijn, empirisme in rationalisme en voluntarisme in mathematisme". En in dit kosmische denken leeft een kracht van de geest, oneindig levend en creatief. De ziel van Friedrich Nietzsche neemt deze kosmische gedachten in zich op en deelt met hen de verborgen en mysterieuze diepten die zijn lichaam als drager moet zijn. Prenatale ervaring van het grote streven van de kosmische ontwikkeling onder de goden wordt zo veranderd in de menselijke ziel, diep ingeplant in haar aardse bestemming, om in de ontvouwing van haar leven te verschijnen als de neigingen, de innerlijke gevechten, en de strevingen van haar filosofie.

In de filosofie en de wereldbeschouwing van de mens leven dus gedachten van de goden, en als we het kosmische schrift van de horoscoop in kwestie doordringen, krijgen we een beeld van de goddelijke gedachten die in de ziel verborgen liggen; herinneringen die diep ingebed zijn in het fysieke en psychische organisme van de mens, van zijn leven en de passage door de zonnesefer voor zijn geboorte.

Een astrologie die zich laat leiden door dergelijke gezichtspunten zal doordringen tot de spirituele werkelijkheid die ten grondslag ligt aan de mens als geheel, en tegelijkertijd in deze menselijke microkosmos de weerspiegeling van goddelijke gebeurtenissen en spirituele vormen van Zijn ontdekken.